

Kartlegging av rømt oppdrettslaks Osenvassdraget, Sogn og Fjordane, 2019

Helge Skoglund & Tore Wiers

Parti frå nedre del av Osenvassdraget (Arkivfoto: NORCE LFI v/Tore Wiers)

1. Bakgrunn og hensikt

I slutten av mai 2019 ble Fiskeridirektoratet kontaktet av Osen elveeigarlag i Sogn og Fjordane. Elveeigarlaget hadde snorklet i elven og observert ca 150 laks 3-3,5 kg som de mistenkte var rømt oppdrettslaks. Basert på rammeavtale (18/5404) ønsket Fiskeridirektoratet at NORCE LFI utførte en snarlig undersøkelse for å bekrefte eller avkrefte om det var snakk om rømt oppdrettslaks.

2. Gjennomføring og resultat

Undersøkelsene ble utført to runder med snorkling i nedre deler av Osenvassdraget den 31. mai og 1. juni 2019. Det ble ikke observert rømt oppdrettslaks. Som følge av nedbør i forkant var vannføringen økende og siktf forholdene begrenset. Dette gjorde det vanskelig å få god oversikt over fisken som sto i vassdraget, men dersom det hadde forkommet en større mengde oppdrettslaks i området ville det vært forventet at dette hadde blitt fanget opp.

I sportsfiske ble det ifølge grunneierne fanget en oppdrettslaks i løpet av de to første dagene etter åpning, som var like etter snorklerundene. Grunneierlaget har samlet inn skjellprøver, men det er uklart hvorvidt disse har blitt sendt inn, og det foreligger ikke data fra skjellanalyser fra sportsfiske i det nasjonale overvåkingsprogrammet for rømt oppdrettsfisk. Det finnes dermed ikke noen overordnet oversikt over antall oppdrettslaks fanget gjennom sportsfiskesesongen. Det er imidlertid ikke opplyst om noen vesentlig økning i fangster av rømt oppdrettslaks i sportsfiskesesongen, noe som tilsier at det ikke forekom noen vesentlige mengder rømt oppdrettsfisk i vassdraget utover sommeren.

I etterkant av sportsfiskesesongen ble det igjen observert rømt oppdrettslaks i nedre del av elven, og i forbindelse med stamfiske ble det i perioden 5-30. oktober fisket ut 14 rømte oppdrettslaks (data fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rømt oppdrettslaks). Dette var imidlertid fisk som synes å ha rømt på et senere tidspunkt og bar preg av å ha flere fellestrekk med fisken som rømte fra Slakteriet Brekke AS sin slaktelokalitet Instefjorden i Gulen kommune (Kurt Urdal pers. medd.). NORCE LFI utførte en drivtelling den 5. november 2019 i forbindelse med bestandsovervåking i vassdraget, og observerte da tre blanke oppdrettslaks i nedre del av vassdraget.

Basert på observasjonene kan det verken bekreftes eller avkrefte at fisken som ble observert nederst i Osenvassdraget i mai 2019 var rømt oppdrettslaks eller ikke. Det synes imidlertid lite sannsynlig at det har vært noen større mengde oppdrettslaks gjennom sesongen da dette burde ha vært reflektert i fangster og observasjoner. Dersom det var rømt oppdrettsfisk som ble observert er det derfor sannsynlig at disse har vandret ut av vassdraget igjen og ikke vandret videre opp i elven.